

Cooperativismo e Economía Social, nº 33 (2010-2011), pp. 85-88

“MODIFICACIÓNS DA LEI DE COOPERATIVAS DAS ILLAS BALEARES PARA REFORZAR A SÚA CAPITALIZACIÓN EN TEMPOS DE CRISES”

Fernando GARCÍA CACHAFEIRO

I

A promulgación da *Lei 16/2007, de 4 de xullo, de reforma e adaptación da lexislación mercantil en materia contable para a súa armonización internacional a partir da normativa da Unión Europea* obrigou ao lexislador balear a modificar a Lei de Cooperativas da Comunidade Autónoma, do mesmo xeito que sucedeu coa lei que regula as cooperativas no ámbito estatal e outras leis autonómicas, reforma que foi operada por medio da *Lei 5/2011, de 31 de marzo, de modificación da Lei 1/2003, de 20 de marzo, de cooperativas das Illas Baleares*.

As modificacións incorporadas teñen como finalidade reforzar a capitalización das cooperativas, aspecto esencial en tempos de crise económica como o presente, e concréntanse -fundamentalmente- nos dous cambios seguintes: *a)* a posibilidade de desdobrar as achegas ao capital social entre aquelas que han de ser reembolsables ao socio en todo caso con motivo da súa baixa da entidade e aquelas cuxo reembolso pode ser rehusado incondicionalmente polo Consello Reitor, posibilitando así a creación dun capital con máis estable; e *b)* o establecemento dun capital social legal mínimo da cooperativa, que non poderá ser inferior a mil oitocentos tres euros.

II

Respecto do primeiro cambio mencionado, modifícase o art. 69 da Lei de Cooperativas das Illas Baleares (LCIB) para incluír dous tipos de achegas dos socios e asociados da cooperativas, dun lado, as achegas con derei-

to a reembolso en caso de baixa do socio e, doutro, as achegas cuxo reembolso pode ser rexeitado polo Consello Reitor da cooperativa. Con esta disposición preténdese evitar que o principio de libre adhesión e baixa voluntaria que caracteriza ás cooperativas poida repercutir negativamente no seu patrimonio no caso de que as baixas sexan moi numerosas, coa consecuente obrigación de restituír as achegas aos socios.

Como contrapartida á privación do dereito á devolución das achegas polo Consello Reitor, o novo art. 108.3 LCIB dispón que os socios que permanezan na cooperativa deberán adquirir as achegas dos socios que a abandonaron voluntariamente, no prazo máximo de seis meses a partir da data de baixa.

Alternativamente, o Consello Reitor pode acordar a devolución das achegas aos socios aos que previamente denegou o reembolso, nese caso o prazo máximo de cinco anos para facer efectivo o reembolso que fixa o apartado 5º do art. 76 LCIB computarase non desde a data da baixa voluntaria, senón desde a data en que o Consello Reitor acorde o reembolso, segundo dispón o novo apartado 6º do mencionado precepto.

Así as cousas, obsérvase que a facultade de denegar a devolución que se concede ao Consello Reitor é meramente temporal, limitada ao prazo de seis meses, nos que se deberá decidir se se opta por adquirir as achegas do socio que abandona a cooperativa, ou se se acorda a súa devolución de acordo co plan de amortización que non poderá superar os cinco anos.

III

A Lei non establece límites cuantitativos entre os dous tipos de achegas, por iso é polo que nada impida *a priori* que se estableza que todas as achegas ao capital social inclúanse na categoría de reembolso condicionado á aprobación polos órganos reitores da sociedade.

Con todo, a transformación obrigatoria das achegas para restrinxir o dereito de reembolso precisa, segundo dispón o parágrafo segundo do mencionado art. 69, o acordo da Asemblea Xeral, aprobado cos requisitos esixidos para a modificación de estatutos, concedéndoselle ao socio disidente o dereito a darse de baixa, que se considerará xustificada.

Con todo, cando nun exercicio económico a devolución das achegas comprometa o patrimonio da sociedade, a Asemblea xeral poderá por acordo simple condicionar o reembolso á aprobación do Consello Reitor, podendo o socio disidente darse de baixa, que se reputará igualmente xustificada. Esta norma, incluída no parágrafo terceiro do novo art. 69 LCIB ten

gran importancia en situacións de crise económica por canto permite converter as achegas con dereito a reembolso en achegas con reembolso condicionado sen necesidade de acordo reforzado da Asemblea Xeral, a condición de que se de o requisito de que “nun exercicio económico o importe da devolución supere a porcentaxe de capital social que en (os estatutos) establécese”.

IV

Os socios cooperativos aos que o Consello Reitor denega o dereito de reembolso reciben, como contrapartida, un trato preferente por parte do lexislador que se concreta, por unha banda, nun dereito preferente no caso de deveción de intereses polas achegas ou repartición do retorno cooperativo e, por outra banda, no recoñecemento do dereito preferente a participar na repartición do haber social en caso de extinción da sociedade.

En efecto, o novo apartado 4 do art. 73 LCIB concede aos socios privados da devolución, un dereito preferente no caso de que a Asemblea Xeral acorde devengar intereses para as achegas do capital social ou repartir o retorno cooperativo. Con este precepto preténdese compensar aos socios que non obtiveron a devolución das súas achegas, outorgándolles dereitos económicos preferentes cando a sociedade obteña resultados positivos no exercicio. Ao mesmo tempo incentívase ao Consello Reitor para que denegue o reembolso unicamente en supostos de crise económica, para evitar a despatrimonialización da sociedade, pois se retén as achegas arbitrariamente terá que compensar preferentemente a este tipo de socios.

Así mesmo, o novo apartado 99.2 LCIB outorga aos socios aos que se denega o dereito de devolución das súas achegas, un dereito preferente a participar na repartición do haber social, se a sociedade cooperativa disólvese e liquidase.

V

Como segunda medida destinada a reforzar patrimonialmente á sociedade cooperativa, establécese un capital social mínimo da cooperativa, que non poderá ser inferior a 1.803 euros. Trátase dunha disposición similar a outras adoptadas por outras Comunidades autónomas que vén a difuminar o principio de capital social variable característico deste tipo de entidades, por canto o mesmo xa non pode variar -en función das altas e baixas dos socios- co único límite do capital mínimo fixado nos estatutos, por canto agora é o lexislador o que fixa o devandito capital mínimo. Con todo, trátase dunha cifra que non é moi exixente por canto apenas supera o 50% que

se esixe, por exemplo, como capital social mínimo dunha Sociedade de Responsabilidade Limitada.

VI

En suma, trátase dunha reforma que pretende reforzar patrimonialmente á sociedade cooperativa cando poida verse ameazada por un elevado número de baixas de socios, aínda que o lexislador adopta as medidas necesarias para impedir que o Consello Reitor abuse de devanditas facultades, recoñecendo un réxime xurídico privilexiado aos socios que causaron baixa voluntaria na mesma e aos que se lles privou do dereito de reembolso das súas participacións. Ademais, non convén esquecer que esta privación non pode prolongarse *sine die* no tempo, por canto obrígase aos socios que permanecen a adquirir as participacións dos socios que causaron baixa no prazo de seis meses desde a mesma.